

АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ЕКСПЕРТНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ДОСУДОВОГО РОЗСЛІДУВАННЯ

розслідування кримінальних правопорушень. Адже завдяки їй визначенню структурується та алгоритмізується весь процес розслідування.

Список використаних джерел:

1. Белкин Р. С. Криминалистика : проблемы, тенденции, перспективы. От теории – к практике / Р. С. Белкин. – М., 1988. – 326 с.
2. Щербакова Г. В. Початковий етап розслідування розбоїв, вчинених з метою заволодіння приватним майном громадян : Дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.09. // Г. В. Щербакова. – К., 2006. – 225 с.
3. Колесниченко А. Н. Научные и правовые основы методики расследования отдельных видов преступлений : Дис... д-ра юрид. наук. / А. Н. Колесниченко. – Х., 1967. – 566 с.
4. Корноухов В. П. Основные положения методики расследования отдельных видов преступлений / В. П. Корноухов // Материалы научной конференции. – Красноярск, 1972. – С. 92-94.
5. Герасимов И.Ф. Криминалистическая тактика и следственная ситуация / И. Ф. Герасимов // Теоретические проблемы криминалистической тактики. – Свердловск, 1981. – С. 15-21.
6. Васильев А. Н. Следственная тактика / А. Н. Васильев. – М., – 1976. – 244 с.
7. Ларин А. М. От следственной версии к истине / А. М. Ларин – М., 1976. – 124 с.
8. Белкин Р. С. Криминалистика : проблемы, тенденции, перспективы от теории к практике // Р. С. Белкин. – М., 1988. – 369 с.

Данатарова Вікторія Михайлівна,
аспірант кафедри криміналістики,
судової медицини та психіатрії
факультету підготовки фахівців для
органів досудового розслідування
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ

ОСОБЛИВОСТІ ТИМЧАСОВОГО ДОСТУПУ ДО РЕЧЕЙ І ДОКУМЕНТІВ ОПЕРАТОРІВ ТА ПРОВАЙДЕРІВ ТЕЛЕКОМУНІКАЦІЙ ПРИ РОЗСЛІДУВАННІ ШАХРАЙСТВА, ВЧИНЕНОГО З ВИКОРИСТАННЯМ ЗАСОБІВ МОБІЛЬНОГО ЗВ'ЯЗКУ

Стрімке зростання інформаційної інфраструктури у всьому світі, зокрема й в Україні, спонукає до поглибленого вивчення способів вчинення кримінальних правопорушень, у тому числі і шахрайств з

використанням мобільного зв'язку. Враховуючи, що телекомунікаційні технології досить швидко розвиваються, виникає необхідність розроблення дієвих методів, щодо розслідування даних кримінальних правопорушень.

Під час досудового розслідування шахрайства вчиненого за допомогою мобільного зв'язку необхідно встановити особу шахрая та його місце знаходження. Для цього, в першу чергу, необхідно розуміти принцип діяльності мобільного зв'язку, способи отримати інформації від його операторів та її значення.

Мобільний зв'язок – галузь телекомунікаційної індустрії. Роботу мобільного зв'язку забезпечує розвинена мережа базових станцій з фіксованими антенами, які передають інформацію комутаційним центрам із допомогою радіочастотних сигналів. Через комплексно-програмні пристрої операторів і провайдерів телекомунікаційних мереж проходить потік інформації, частина якої залишається в пам'яті для технологічних цілей (статична інформація), а інша частина проходить як «наскрізна» і є інформацією динамічною, яка може бути перехоплена лише на підставі ухвали слідчого судді апеляційного суду. Водночас до статичної інформації тимчасовий доступ можливий на підставі ухвали слідчого судді місцевого суду після розгляду клопотання[1, с. 13]. Згідно із ст. 131 Кримінального процесуального кодексу України (далі КПК України) тимчасовий доступ до речей і документів є одним із найпоширеніших заходів забезпечення кримінального провадження, застосовуваних для його дієвості.

Для застосування тимчасового доступу сторони кримінального провадження (або слідчий за погодженням з прокурором) мають право звернутися з відповідним клопотанням до слідчого судді під час досудового розслідування чи суду під час судового провадження.

Клопотання про тимчасовий доступ повинно відповідати вимогам, передбаченим ч. 2 ст. 160 КПК України. У випадку розслідування «телефонного» шахрайства, в клопотанні необхідно зазначити відомості про операторів і провайдерів телекомунікаційних мереж, якою інформацією вони володіють та яке значення вона має для встановлення обставин, що мають значення у кримінальному провадженні, можливість використання як доказів відомостей, що містяться в ній, та неможливість іншими способами довести обставини, які передбачається довести за їх допомогою. Клопотання повинно містити обґрунтування необхідності вилучення такої інформації. В своїй статті «Тимчасовий доступ до інформації, яка знаходиться в операторів і провайдерів телекомунікацій, у кримінальному провадженні» С. Тагієв визначає, що зазвичай в ході досудового розслідування «телефонного» шахрайства виникає необхідність в отриманні наступної інформації:

- за відомим номером абонента встановлення ІМЕІ-коду (мобільного телефону, інших пристроїв) або ІМЕІ-кодів всіх терміналів,

АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ЕКСПЕРТНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ДОСУДОВОГО РОЗСЛІДУВАННЯ

якими користувався відповідний абонент у зазначений період часу;

- встановлення місця перебування (в межах соти) конкретного терміналу в певний період часу;
- вибірка всіх активних терміналів, які знаходилися в певному квадраті місцевості у певний час;
- встановлення номера абонента користувача Інтернету за допомогою мобільного терміналу за протоколом GPRS/EDGE/CDMA в разі, якщо відома його IP-адреса і час виходу в Інтернет під нею;
- постановка на облік певного номера абонента або IMEI-номера терміналу з подальшим повідомленням замовника у разі появи вказаних абонентів або терміналів в мережі (таймер відсутності) [1, с. 18]. В ухвалі слідчого судді, суду про тимчасовий доступ до речей і документів має бути зазначено, зокрема, найменування юридичної особи, яка має надати тимчасовий доступ до речей і документів, назва, опис, інші відомості, які дають можливість визначити речі і документи, до яких повинен бути наданий тимчасовий доступ, розпорядження надати (забезпечити) тимчасовий доступ до речей і документів зазначеній в ухвалі особі та надати їй можливість вилучити речі і документи, якщо відповідне рішення було прийнято слідчим суддею, судом [2, с. 164].

У свою чергу вказана в ухвалі слідчого судді, суду особа зобов'язана пред'явити особі, зазначеній в ухвалі як володілець речей і документів, оригінал відповідного судового рішення, вручити його копію, а також залишити опис речей і документів, які були вилучені на виконання такого рішення [3]

Роздруківка дзвінків та інформація щодо місця знаходження абонента допомагає знайти злочинця та встановити його особу, можливих співучасників, встановити інші обставини кримінального правопорушення.

Проте, слідчих досить часто спіткають непорозуміння із компаніями мобільних операторів, які затягують виконання ухвали. Деякі компанії мобільного зв'язку, мотивують затягування тим, що термін виконання ухвали строком 30 днів, ще не сплив, та просять зачекати ще, чи встановлюють певні правила, щодо отримання запитуваної інформації на підставі ухвали, встановлюючи термін виконання строком 30 днів. Однак зазначене унеможлиблює розкриття правопорушення не тільки по «гарячим» слідам, а й взагалі, оскільки за цей час телефон може неодноразово змінити власника, сім карту.

Змінити ситуацію на краще можливо, на нашу думку, тільки на законодавчому рівні.

Таким чином ми вважаємо за необхідне розробку на законодавчому рівні нормативно-правових норм щодо регулювання співпраці телекомунікаційних компаній із правоохоронними органами, з метою сприяння останніми швидкого та результативного розкриття суспільно-

небезпечних діянь.

Список використаних джерел:

1. Тагієв С. Тимчасовий доступ до інформації, яка знаходиться в операторів і провайдерів телекомунікацій, у кримінальному провадженні. *Слово Національної школи суддів* 2013, №2 (3). С 13, 18;
2. Кримінальний кодекс України від 13 квітня 2012 року, № 4651-VI, URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4651-17> (дата звернення 26.04.2020)
3. Щодо надання роз'яснень з питань застосування норм кримінального процесуального законодавства, лист Міністерства юстиції України від 18.09.2013, № 8027-0-4-13/11, URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v8027323-14> (дата звернення 29.04.2020)

Дегтяр Вікторія Андріївна,
курсант факультету економіко-
правової безпеки
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ
Науковий керівник:
Бідняк Ганна Сергіївна,
кандидат юридичних наук, доцент,
старший викладач кафедри
криміналістики, судової медицини та
психіатрії Дніпропетровського
державного університету внутрішніх
справ

**ПРОБЛЕМНІ АСПЕКТИ ПРАКТИЧНОЇ РЕАЛІЗАЦІЇ ЗАВДАНЬ
КРИМІНАЛІСТИКИ: СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ**

Особливої актуальності набуває ознайомлення із процес реалізації завдань криміналістики, оскільки успішний процес розслідування та сучасне забезпечення ефективними та дієвими засобами й методами практики будуть слугувати ефективним засобом протидії злочинності.

За період січень-липень 2019 рік характеризується значним зменшенням рівня злочинності, зокрема на 11%, у порівнянні з 2018 р. Щодо статистичних даних маємо наступні показники: 1) найнижчий є за кількістю вчинених умисних вбивств – 855 злочинів; 2) заподіяння тяжких тілесних ушкоджень – 1178 зареєстрованих фактів, що менше на 7% з відповідним періодом 2018 року; 3) майнові злочини: розбійні напади у кількості 1098, що на 13% менше за 2018 рік, пограбування - 6,8 тис.; крадіжки – 129 тис., незаконне заволодіння транспортним засобом – 3,1 тис. зафіксованих фактів [4].